

Checklista - Undersökning

Detaljplan för fastigheten Öregrund 5:38 och del av Öregrund 5:7

Östhammars kommun, Uppsala län

Upprättad 2025-02-12



Planområde i rött. All yta inom planområdet planeras inte att exploateras utan exakt del kommer att framgå under planarbetets gång.

Inledning

Vid upprättande av plan eller program ska kommunen undersöka om genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Undersökningen är den process som ska leda fram till ett ställningstagande i frågan om en strategisk miljöbedömning (miljökonsekvensbeskrivning) ska göras eller inte. Undersökningen innebär att kommunen identifierar de omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan, och samråder frågan med Länsstyrelsen. Syftet med en miljöbedömning är att integrera miljöaspekter i planering och beslutsfattande så att en hållbar utveckling främjas. Reglerna om miljöbedömning finns i 6 kap. Miljöbalken. Sedan 1 januari 2018 är ett nytt sjätte kapitel gällande. Det nya kapitlet ska tillämpas för planärenden som beslutats efter 1 januari 2018.

Planområdet

Fastigheten där reningsverket står idag omfattas av stadsplan 5.44 "För reningsverk å stadsågan 1351 i Öregrund". Området är markerat som allmänt ändamål med anslutande gatumark som leder vidare till Kärrdalsvägen norrut. Allmänt ändamål är en gammal bestämmelse som innebär att anläggningar får byggas för allmänna ändamål, som till exempel reningsverk. Eftersom ytan för reningsverket behöver utökas tas ny mark i anspråk som ligger utanför detaljplanlagt område. Marken ägs av Östhammars kommun och är del av Öregrund 5:7. Planområdet befinner sig inom riksintresseområde för högexploaterad kust, 4 kap. 4 § MB Arkösund till Forsmark.

Nuvarande område för reningsverket omfattar cirka 0,53 hektar där utbyggnationen av reningsverk, avsaltningsverk och tillhörande anläggningar kan ske åt flera håll förutom direkt norrut, beroende på vad utredningarna visar är lämpligast.

Gällande översiktsplan markerar ut planområdet som skyddsvärt område på en radie om 300 meter. Det betyder att området har ett skyddsvärde just för syftet att bygga ut reningsverket och därför får ingen nyttillkommande bostadsbebyggelse ske inom området. Behovet och samhällsnyttan av en utbyggnation av befintligt reningsverk styrks.

Detaljplanens syfte

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra för reningsverk, avsaltningsverk och eventuell biogasanläggning. Det befintliga reningsverket byggs ut och med ett nytt avsaltningsverk för att möta nuvarande och framtida behov av vatten och avlopp.

Bedömningsunderlag

Undersökningen genomförs genom en checklista. Checklistan ska ge en helhetsbild av effekterna av en detaljplan. Checklistan ger kunskap om vilka frågor som berörs, samt vilka frågor som innebär risk för betydande miljöpåverkan för aktuell detaljplan. Avslutningsvis sker en sammanvägd bedömning av de frågeställningar som bedömts medföra risk för betydande miljöpåverkan. Checklistan inkluderar skyddsvärden, effekter på miljön, samt effekter på hälsa och säkerhet.

		Berörs?	
		Ja	Nej
Alltid betydande miljöpåverkan			
Det ska alltid antas vara betydande miljöpåverkan om genomförandet kan antas innefatta en verksamhet eller åtgärd som kräver tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken. Dessa är de verksamheter eller åtgärder som kan påverka miljön i ett naturområde som har förtecknats enligt 27 § första stycket 1 eller 2 miljöbalken (7 kap. 28 a § MB).			
1. Särskilda skyddsområden enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar (Fågeldirektivet, Natura 2000)			X
2. Särskilda bevarandeområden enligt rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (Art- och habitatdirektivet, Natura 2000)			X
Kommentar			
Om planen anger förutsättningarna för kommande tillstånd för sådana verksamheter eller åtgärder som anges i 2 § miljöbedömningsförordningen (eller bilagan till förordningen) kan betydande miljöpåverkan antas. Trots 2 § ska en undersökning alltid genomföras för detaljplaner enligt PBL.			
Anger planen förutsättningar för sådana verksamheter eller åtgärder som anges i 2 § eller bilagan till miljöbedömningsförordningen?		X	
Kommentar			

		Berörs?		
		Ja	Risk för BMP (betydande miljöpåverkan)?	Nej
1. Förordnanden och skyddsvärden				
1.1	Berörs riksintressen?	X		
1.2	Berörs naturreservat?			X
1.3	Berörs biotopskydd?	X		
1.4	Berörs djur- och växtskyddsområden?			X
1.5	Berörs strandskyddsområden?			X
1.6	Berörs miljöskyddsområden?			X
1.7	Berörs vattenskyddsområden?			X
Kommentar	Planområdet berörs av riksintresse för högexploaterad kust 4 kap. 4 § MB Arkösund till Forsmark. Dike i norra delen av planområdet berörs av generellt biotopskydd (Förordning 1998:1252 om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.). Diket kommer inte att exploateras.			

		Berörs?		
		Ja	Risk för BMP?	Nej
Effekter på miljön				
2.	Högt naturvärde, nyckelbiotoper, ekologiskt känsliga områden, naturresurser			

2.1	Berörs område som utpekats i Länsstyrelsens eller kommunens naturvårdsplan som högt naturvärde?			X
2.2	Berörs område som utpekats i Skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopsinventering?	X		
2.3	Berörs område som utpekats i Skogsvårdsstyrelsens sumpskogsinventering?			X
Kommentar	Skogsvårdsstyrelsens har ett utpekadt område som nyckelbiotop i planområdets östra/sydöstra del (områdesbeteckning N 416-2011) biototyp kalkbarrskog med utpekadt värde bland annat grova träd.			
3.	Kulturmiljö			
3.1	Berörs fornlämning?			X
3.2	Berörs kulturhistoriskt värdefull miljö?			X
Kommentar	Planområdet omfattas av riksintresse för högexploaterad kust vilket innebär skydd för natur- och kulturmiljövärden, men det bedöms inte vara ett hinder för utvecklingen av reningsverket, avsaltningsverk och biogas då det ligger strax utanför Öregrund tätort vid skogen.			
4.	Landskaps- och stadsbild & sociala värden			
4.1	Finns risk att planen medför påverkan på landskapsbilden?	X		
4.2	Finns risk att planen medför påverkan på stadsbilden?			X
4.3	Finns risk att planen medför påverkan på sociala värden?			X
Kommentar	Planen innebär att ytterligare jungfrulig mark behöver exploateras vilket kommer innebära en påverkan på landskapsbilden då en del träd kommer att tas bort för att ersättas av reningsverk och avsaltningsverk.			
5.	Transport och kommunikation			
5.1	Berörs viktiga transport- eller kommunikationsleder?	X		
Kommentar	Transport- och kommunikationsleder berörs genom att transporter som ska gå till anläggningarna med största sannolikhet behöver gå genom Öregrund tätort.			
6.	Rekreation och rörligt friluftsliv			
6.1	Finns risk att planen påverkar kvaliteten eller kvantiteten på någon rekreativ möjlighet (strövområde, vandringsled, friluftsanläggning etc.)?			X
Kommentar	Gula stigen i närheten av planområdet men bedöms inte påverkas av detaljplanen.			
7.	Mark			
7.1	Finns risk att genomförandet av planen medför instabilitet i mark eller geologiska grundförhållanden - risk för skred, ras etc.?	X		
7.2	Finns risk för skada eller förändring av någon värdefull geologisk formation?			X

7.3	Finns risk att planen medför förändrade sedimentationsförhållanden i vattendrag eller sjö?			X
Kommentar	Enligt Länsstyrelsens skredkartering finns det risk för sked i norra delen av fastigheten Öregrund 5:38 och en punkt nordöst, en del sydöst och två punkter i östra delen av planerat utbyggnadsområde. Därmed är det viktigt att en geotekniskutredning utförs för att säkerställa projektets säkerhet.			

8.	Luft och klimat			
8.1	Finns risk för väsentliga luftutsläpp?			X
8.2	Finns risk för obehaglig lukt?	X		
8.3	Finns risk för förändringar i luftrörelser, luftfuktighet, temperatur eller klimat (regionalt eller lokalt)?			X
8.4	Finns risk för skador på byggnader?			X
Kommentar	Vid inlopp och grovrening luktar det avföring och slamhanteringen luktar inte heller violer. Dessa anläggningsdelar är idag inbyggda och ventilerade via ett biologiskt filter (kompostfilter). Planerad anläggning förväntas utformas på liknande sätt och förväntas inte lukta mer eller annorlunda än befintlig verksamhet. Så länge riskerna för skred utreds och hanteras på ett lämpligt sätt kan skador på byggnader undvikas.			
9.	Vatten			
9.1	Finns risk för förändringar av grundvatten- eller ytvattenkvaliteten?	X	X	
9.2	Finns risk för förändringar av flödesriktningen för grundvattnet?			X
9.3	Finns risk för minskning av vattentillgången i någon yt- eller grundvattentäkt?			X
9.4	Finns risk för förändrade infiltrationsförhållanden, avrinning eller dräneringsmönster med risk för översvämning/uttorkning?			X
9.5	Finns risk för förändrat flöde, riktning eller strömförhållande i något vattendrag eller någon sjö?			X
Kommentar	Även om ytvatten ska tas upp ur Öregrundsgrepen bedöms det inte påverka recipienten stort med tanke på dess storlek. Öregrundsgrepen är ca 410 km ² och har en volym på nästan 6 km ³ . Recipienten har en måttlig ekologisk status och uppnår ej god kemisk status. Detaljplanen innebär fler hårdgjorda ytor vilket påverkar infiltrationen och avrinningen i området. Denna förändring hanteras genom lösningar presenterade i dagvattenutredningen. Utbyggnationen av reningsverket innebär att mer renat avloppsvatten kommer att släppas ut i Ängsfjärden vilket kan ha en påverkan på ytvattenkvalitén. Hur denna påverkan hanteras i form av villkor etc. ingår i miljöprövningen av avloppsreningsverket.			
10.	Växter och svampar			
10.1	Finns risk för förändringar i antal eller sammansättning av växtarter eller växtsamhällen?	X		
10.2	Finns risk för påverkan av någon hotad växtart eller växtsamhälle (enligt Artdatabankens rödlista eller EU:s art- och habitatdirektiv, fridlysta)?	X		

10.3	Finns risk för införande av någon ny växtart?			X
Kommentar	En naturvärdesinventering enligt SIS-standard visar på ett mindre antal arter i form av kärlväxter och svampar, samt ett antal grova träd inom planområdet. Detta behöver projektet ta hänsyn till i den fortsatta utvecklingen av området genom att anpassa planen efter förutsättningarna.			
11.	Areella näringar			
11.1	Påverkas jordbruk, skogsbruk, djurhållning eller fiske?			X
Kommentar				
12.	Djurliv			
12.1	Finns risk för förändringar av antalet eller sammansättningen av djurarter?			X
12.2	Finns risk för påverkan på någon hotad djurart enligt Artdatabankens rödlista eller EU:s art- och habitatdirektiv?			X
12.3	Finns risk för försämring av fiskevatten eller jaktmarker?			X
Kommentar	Naturvärdesinventering av området visar inte på risk för förändring av djurarter. Om diket i områdets norra del skulle påverkas av planarbetet behöver en inventering av groddjur och kräddjur genomföras. Diket bedöms inte påverkas och därmed bedöms det inte vara någon risk för förändring av djurarter.			

		Berörs?		
		Ja	Risk för BMP?	Nej
Effekter på hälsa och säkerhet				
13.	Störningar, buller, utsläpp, vibrationer, radon, ljus och skarpt sken, lukt			
13.1	Finns risk för ökad ljudnivå som kan medföra att människor exponeras för ljudnivåer över rekommenderade gränsvärden?			X
13.2	Finns risk för nya ljussken som kan vara bländande?			X
13.3	Finns risk för vibrationer?			X
13.4	Finns risk för explosion?	X		
13.5	Finns risk för utsläpp?	X	X	
13.6	Finns risk för lukt?	X		
13.7	Finns risk att människor utsätts för joniserande strålning (radon)?			X
13.8	Finns risk för påverkan från magnetfält från kraftledningar?	X		
13.9	Finns risk för översvänningsproblematik?			X
Kommentar	Den nya verksamheten bedöms inte bullra mer än den gör idag. Transporterna till platsen kommer att öka men det bedöms inte bullra mycket. I vilket fall då det finns en närhet till boende så kommer en bullerutredning att tas fram för att säkerställa att verksamheten inte bullrar olämpligt mycket. Renat avloppsvatten kommer att ledas i samma utloppsledning som idag och som mynnar ut cirka 200 m in i Ångsfjärden. Det finns risk för metanbildning i slamlager. Detta är en känd risk och ventilationen designas			

	därefter. Explosionsrisken är till följd av detta mycket låg. Det planeras ingen rötning av slam (produktion av metangas). Det går en kraftledning genom planområdet varför det är viktigt att lämplig hänsyn och anpassning tas till den vid exploatering och bedrivande av anläggningar.			
14.	Miljöpåverkan från omgivningen			
14.1	Har området tidigare använts som tipp, utfyllnadsplats eller dylikt varvid miljö- och hälsofarliga ämnen kan finnas lagrade i marken?	X		
14.2	Finns målpunkt eller transportled för farligt gods inom 150 meter?			X
Kommentar	Området används sedan tidigare som reningsverk och som upplag för schaktmassor, varför marken anses vara förorenad. Utbyggnationen av reningsverket och tillkommande anläggningar innebär att ytterligare transporter av kemikalier kommer att ske till planområdet.			
15.	Trafiksäkerhet			
15.1	Finns risk att trafikproblem skapas eller att trafiksäkerheten äventyras?			X
15.2	Finns risk för ökning av fordonstrafik?	X		
Kommentar	Viss ökning av fordonstrafik till planområdet då området blir större och med fler anläggningar.			
16.	Omkringliggande projekt			
16.1	Finns andra projekt som innebär miljöpåverkan inom planområdet?			X
16.2	Har denna plan betydelse för andra planers eller programs miljöpåverkan?	X		
Kommentar	Ett nytt förbättrat reningsverk där fler kan ansluta sig till det kommunala möjliggör för en minskad miljöpåverkan.			

	Berörs?		
	Ja	Risk för BMP?	Nej
Miljökvalitetsnormer & miljömål			
Miljökvalitetsnormer (MKN) är ett juridiskt styrmedel som regleras i 5 kap. miljöbalken. Normer kan meddelas av regeringen i förebyggande syfte eller för att åtgärda befintliga miljöproblem, för att de svenska miljömålen ska uppnås eller för att kunna genomföra EG-direktiv. I fråga om detaljplaner gäller att detaljplan inte får antas om dess genomförande skulle medverka till att MKN överträds, enligt 5 kap. 3 § MB.			
Luft			

Innebär planförslaget att miljö kvalitetsnormer riskerar att överskridas för föroreningar i utomhusluft? Se SFS 2010:477				X
Kommentar				
Fisk- och musselvatten				
Innebär planförslaget att miljö kvalitetsnormer riskerar att överskridas för fisk- och musselvatten? Se SFS 2001:554				X
Kommentar				
Vatten				
Innebär planförslaget att miljö kvalitetsnormer riskerar att överskridas för vattenförekomster? Se SFS 2004:660				X
Kommentar	Dagvattenutredning samt miljöprövning av den verksamhet som ska bedrivas inom planområdet bedöms ge förslag på lösningar samt villkor för att inte påverka risken att genom planen överskrida miljö kvalitetsnormen i recipienten.			
Miljömål				
Har relevanta miljömål beaktats vid framtagandet av planförslaget?		X		
Kommentar	Planförslaget har bedömts utifrån relevanta miljömål samt översiktsplanen. De miljömål som bedöms relevanta är, Ett rikt växt- och djurliv, God bebyggd miljö, Grundvatten av god kvalitet, Giftfri miljö, Ingen övergödning, Hav i balans samt levande kust och skärgård samt Levande sjöar och vattendrag.			

Sammanvägd bedömning

Med utgångspunkt i ovanstående frågeställningar görs en sammanvägd bedömning och ett motiverat ställningstagande till om planens genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Riksintresse för högexploaterad kust bedöms inte vara ett hinder för utvecklingen av reningsverket och avsvalningsverket då det kan kopplas till utveckling av befintliga tätorter, det lokala näringslivet och även utveckling av fritidshusområden. Planområdet innehåller risk för skred och en geotekniskutredning kommer att tas fram för att bemöta den utmaningen på lämpligt sätt.

Gällande översiktsplan markerar ut planområdet som skyddsvärt med syftet att bygga ut reningsverket. Utbyggnationen är även ett starkt allmänt intresse för att kunna förse människor och verksamheter med VA-tjänster.

Påverkan kommer i viss grad att ske på naturvärden då jungfrulig mark kommer att exploateras. Det bemöts med att särskilt värdefull natur bevaras efter vad som framgår av naturvärdesinventeringen. För att bemöta den ökade exploateringen kommer en dagvattenutredning att tas fram. Eftersom det redan finns ett befintligt reningsverk på platsen finns det även redan tillvägagångsätt att bygga vidare på att hantera tillhörande lukt och utsläpp. Men eftersom det även blir större utsläpp genom ett betydligt större reningsverk görs bedömningen att det kan innebära en tydlig miljöpåverkan.

Det berörda planområdet bedöms medföra en betydande miljöpåverkan och därmed bedöms det att en strategisk miljöbedömning behöver göras.

Medverkande

Undersökningen om betydande miljöpåverkan har handlagts av följande tjänstemän på förvaltningen:

- Adam Åhlin, Planarkitekt
- Camilla Andersson, miljöskunnig och kommunekolog
- Lina Lehndal, miljöskyddshandläggare